

Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029

*”En viltförvaltning i balans gör att
alla kan uppleva viltets värden”*

Remissversion oktober-21

Innehåll

ETT RAMVERK FÖR ATT UTVECKLA SVENSK VILTFÖRVALTNING PÅ 2020-TALET	3
Strategins syften	3
Strategins uppbyggnad	3
Utgångspunkter	4
Viltet i Sverige i dag	4
Det gemensamma ansvaret	4
Viltförvaltningen utgår från ekosystemen	4
Begreppen vilt, förvaltning och brukande	4
Det juridiska perspektivet	5
Vision för svensk viltförvaltning	6
Vägval	7
<i>Säkerställ att viltförvaltningen är tydlig och långsiktig</i>	7
<i>Värna viltarterna och deras miljö</i>	8
<i>Främja brukande av vilt som resurs</i>	9
<i>Begränsa de skador och problem som viltet orsakar</i>	9
<i>Basera viltförvaltningen på bästa tillgängliga kunskap</i>	11
Fokusområden	13
Strategiska arbetssätt	14
Samverkan och dialog bygger tillit	14
Adaptivitet	14
Helhetssyn	15
Från ord till handling	15
Vem gör vad?	15

Ett ramverk för att utveckla svensk viltförvaltning på 2020-talet

Strategins syften

Naturvårdsverket är Sveriges centrala förvaltningsmyndighet för jakt och vilt. I denna strategi för svensk viltförvaltning beskriver vi hur vi tillsammans med övriga aktörer vill arbeta för att utveckla den svenska viltförvaltningen de kommande åtta åren. Strategin är ett samlande inriktningsdokument som ger

- en riktning för långsiktigt arbete,
- ett stöd för egna mål och prioriteringar och
- en grund för samverkan mellan berörda aktörer.

Ytterst berör strategin alla som har ett intresse för den resurs som viltet i Sveriges natur utgör.

Strategins uppbyggnad

En strategi kan se ut på många olika sätt. Strategin för svensk viltförvaltning består av olika byggstenar som alla är viktiga för att uppfylla syftet.

Utgångspunkter: En beskrivning av var vi står och vilka ramar som är givna.

Vision: Den långsiktiga målbilden.

Vägval: De inriktningsmål viltförvaltningen ska sträva mot.

Fokusområden: Var kraftsamling ska ske de närmaste åren. En brygga mellan vägval och den löpande planeringen.

Strategiska arbetssätt: De arbetssätt som oavsett vägval ska präglade genomförandet.

Utgångspunkter

Viltet i Sverige i dag

I ett hundraårsperspektiv har Sverige idag stora och på många platser växande stammar av klövvilt, stora rovdjur, stora fåglar och säl. Arter som i mitten på 1900-talet fanns i glesa antal har i hög grad återtagit sin roll i våra ekosystem. Orsakerna till detta är flera, där både viltvård, markanvändning och naturvård är viktiga faktorer. Resultatet är en betydande viltresurs i vår natur, för jakt, naturupplevelser, viltkött och andra ekosystemtjänster. Rätt nyttjad kan denna resurs vara till gagn för företagande, regional utveckling och andra syften. Samtidigt orsakar viltet också skador på jord- och skogsbruk, tamdjur, rennäring och i trafiken. Både rovdjur och annat vilt kan påverka såväl förutsättningarna för jakt som livskvaliteten i stort där människor bor.

Det gemensamma ansvaret

Samtidigt som det finns anledning att känna stolthet över viltet i vår natur, så har vi ett ansvar att förvalta denna resurs på ett hållbart sätt. Samhällets aktörer behöver hitta sätt att både ta vara på den resurs som viltet utgör och hantera de utmaningar och konflikter som det skapar.

Viltförvaltningen är en uppgift för många aktörer. Jägare, markägare, företag, samebyar, forskare, civilsamhälle, myndigheter och politiska företrädare är alla på olika sätt delaktiga i arbetet. Det är en gemensam uppgift att på ett konstruktivt sätt bidra till en fungerande viltförvaltning – lokalt, regionalt och nationellt.

Viltförvaltningen utgår från ekosystemen

Viltarterna lever i samspel med sin livsmiljö och med andra arter i naturen. Förvaltningen av viltet utgår därför både från den art som ska förvaltas och det ekosystem den är en del av. Kunskap om viltets ekologiska sammanhang är grundläggande för en aktiv och välfungerande förvaltning.

Begreppen vilt, förvaltning och brukande

Enligt jaktlagen definieras alla vilda däggdjur och fåglar som vilt, vilket innebär drygt trehundra reproducerande arter i Sverige. Av dessa är cirka ett fyrtiotal arter jaktbara genom allmän jakt och licensjakt. Därutöver får vilt jagas för att till exempel förebygga skador. Större delen av den aktiva viltförvaltningen handlar om de jaktbara arterna, medan övriga arter har en mer undanskymd roll. Likväl är strategin tillämplig på alla viltarter, även om enskilda vägval och åtgärder inte är det. Med ett ekosystemperspektiv går det till exempel inte att förvalta en

rovdjursart utan att också förhålla sig till de viltarter som utgör födoresurs för arten ifråga.

Strategin utgår ifrån begreppet viltförvaltning. Det är ett begrepp som inte definieras i jaktlagstiftningen. Jaktlagen använder istället begreppet viltvård. Viltförvaltning är ett svårdefinierat begrepp eftersom förvaltning kan handla om såväl praktiska som administrativa åtgärder och ha många olika syften. I strategin avses det riktade arbete som samhällets olika aktörer gör för att på ett långsiktigt och hållbart sätt vårda, tillvarata och styra naturresursen vilt mot uppsatta mål. Förvaltningsbegreppet innebär därmed något mer än att bara vårda viltet, utvinna en resurs eller stävja ett problem. För att förvaltningsåtgärder ska bli meningsfulla behöver relevanta mål formuleras. Tydliga mål på lokal, regional eller nationell nivå är således en del av en fungerande viltförvaltning.

Brukande är ett centralt begrepp i strategin. Det avser alla former av aktivt nyttogörande av viltresursen – genom jakt, förädling av kött och andra animaliska produkter, upplevelser kopplade till förekomst av exempelvis rovdjur och fåglar, viltarternas värde som kulturella symboler, varumärken och på andra sätt. Brukande är därmed att se som nyttjandet av några av de ekosystemtjänster som viltarterna tillhandahåller. Brukandet sker inte alltid utan olägenheter för andra intressen och kan behöva vägas mot dessa.

Det juridiska perspektivet

Förvaltningen av Sveriges viltstammar ska ske i enlighet med gällande bestämmelser. De flesta bestämmelser om jakt och vilt finns i jaktlagen (1987:259), jaktförordningen (1987:905) och i Naturvårdsverkets föreskrifter. Därutöver finns exempelvis förordningar som styr hur arbetet i viltförvaltningsdelegationerna bedrivs och hur ersättning för viltskador ska ske. En viktig utgångspunkt är legalitetsprincipen, som innebär att myndigheter måste ha tydligt stöd i rättsordningen för sina åtgärder. Viltförvaltningen ska också bedrivas i enlighet med de internationella åtaganden som i övrigt finns.

Då Sverige ingår i den Europeiska unionen (EU) har delar av den svenska jaktlagstiftningen sin grund i EU-rätten. Det innebär till exempel att domstolar i sina avgöranden kan hänvisa till EU:s rättsakter vid tolkningen av de svenska bestämmelserna.

Vision för svensk viltförvaltning

I samband med att Naturvårdsverket 2015 tog fram den tidigare strategin för svensk viltförvaltning formulerades en vision för arbetet. Visionen ska ses som en långsiktig målbild för svensk viltförvaltning och är alltså aktuell för den nya strategiperioden. Visionen lyder:

En viltförvaltning i balans gör att alla kan uppleva viltets värden

Visionen pekar på vikten av balans, inte bara när det gäller viltstammarnas storlek i förhållande till de problem de kan medföra utan den samlade balansen mellan värdet av brukande, behovet av begränsade skador och nödvändigheten i att säkra viltarternas fortlevnad för deras egen skull. Visionen uttrycker också vikten av balans i själva förvaltningsarbetet, genom de arbetssätt som beskrivits längre fram.

Balansen är en förutsättning för att alla människor ska kunna uppleva viltets många värden, dels genom olika former av brukande, dels genom glädjen i att viltarterna finns i vår natur. Genom olika åtgärder kan dessutom flera grupper av människor ta del av dessa värden, oavsett bakgrund, livsval eller förutsättningar i övrigt.

Vägval

Säkerställ att viltförvaltningen är tydlig och långsiktig

VÄGVAL 1: BALANSERA BEVARANDE, BRUKANDE OCH SKADEBEGRÄNSNING I EN HÅLLBAR VILTFÖRVALTNING

En hållbar viltförvaltning innebär en ständig avvägning mellan behoven att bevara viltarterna, bruka den resurs som viltet utgör och att hantera de problem som viltet orsakar. Alla beslut som fattas av aktörer i viltförvaltningen behöver bidra till en god balans mellan dessa tre ben över tid. Hur balansen bör se ut är något som växer fram i dialog och med kunskap som grund.

Myndigheter bör också beakta påverkan på viltförvaltningen när de fattar beslut inom andra områden, till exempel markanvändnings- och friluftsförhållanden.

VÄGVAL 2: SÄKERSTÄLL LÅNGSIKTIGHET OCH FÖRUTSÄGBARHET I VILTFÖRVALTNINGEN

Stabila förutsättningar och långsiktiga mål skapar arbetsro och gör det möjligt för alla som berörs av förvaltningen att planera sin verksamhet. Samtidigt behöver viltförvaltningen utvecklas och anpassas till olika omständigheter. Myndigheter behöver därför skapa förutsägbarhet där det går och tydligt förklara förändringar när de sker.

VÄGVAL 3: GÖR DET TYDLIGT VEM SOM GÖR VAD

Ansvarsfördelning, roller och mandat för myndigheter och andra aktörer inom viltförvaltningen behöver vara tydliga för de som berörs av viltförvaltningen. Myndighetsbeslut ska vara transparenta och rättssäkra och det ska vara lätt att ta reda på vilken myndighet som fattar beslut i ett ärende och att följa ärendets gång. Myndigheter bör samordna sig där så behövs för att bidra till enhetlighet och effektivitet i den administrativa delen av viltförvaltningen.

VÄGVAL 4: FATTA BESLUT PÅ RÄTT NIVÅ

Beslut inom viltförvaltningen bör fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Länsstyrelserna har tillsammans med viltförvaltningsdelegationerna en nyckelroll nära medborgarna, vilket kräver hållbara arbetssätt och stöd från nationella myndigheter. Den regionala och lokala viltförvaltningen bör fortsätta att utvecklas tillsammans med berörda aktörer.

VÄGVAL 5: EFTERSTRÄVA MODERNA OCH EFFEKTIVA STYRMEDEL

De regelverk som styr viltförvaltningen behöver vara rättssäkra, ändamålsenliga och lätta att tillämpa. De behöver komplettera annan lagstiftning om till exempel förvaltningsrätt på ett bra sätt. Myndighetsföreskrifter och vägledningar ska hållas aktuella och relevanta samtidigt som utrymme ges för anpassning till förändringar i

naturen och i samhället. För att säkra att regelverken följs behövs ändamålsenlig tillsyn av ansvariga myndigheter. Ekonomiska styrmedel som anslag och bidrag utformas så att de är ändamålsenliga och med tillit till mottagarens förmåga att åstadkomma önskvärda resultat.

Värna viltarterna och deras miljö

VÄGVAL 6: SE VILTET SOM EN DEL AV DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN

En grundförutsättning för allt brukande är att vi har livskraftiga och artrika viltstammar. Även vetskapen om att viltarterna finns i vår natur har ett värde för många människor. Viltarterna är både en del av ekosystemen och påverkar dem och andra arter på olika sätt. Sveriges internationella åtaganden när det gäller bevarande av biologisk mångfald behöver återspeglas i viltförvaltningen på ett relevant sätt.

VÄGVAL 7: BEAKTA ETIKEN I VILTFÖRVALTNINGEN

Jakt, viltturism, viltövervakning och arbetet med att begränsa skador och olägenheter ska ske med respekt för viltet och med etik i åtanke. Det är viktigt att de som berörs av viltförvaltningen håller diskussionen om vilken etik som bör råda levande och med respekt för olika utgångspunkter.

VÄGVAL 8: BEGRÄNSA OCH BEKÄMPA INVASIVA FRÄMMANDE VILTARTER OCH VILTSJUKDOMAR

Viltarter som riskerar att bli invasiva eller som på andra sätt kan ställa till med skador i ekosystemen ska hindras att etablera och sprida sig i landet. Kända förekomster av sådana arter ska i förekommande fall utrotas eller begränsas.

Spridning av sjukdomar och parasiter som kan leda till negativ påverkan på människor eller tamdjur ska övervakas, förebyggas och bekämpas. För smittsamma viltsjukdomar som kan få stora konsekvenser för svensk livsmedelsproduktion bör en beredskap upprätthållas som står i proportion till de ekonomiska värden som står på spel.

VÄGVAL 9: ANPASSA VILTFÖRVALTNINGEN EFTER KLIMATET

Ett föränderligt klimat påverkar viltarterna, viltets ekosystem och viltförvaltningen på sätt som är svåra att förutsäga. Påverkan sker både direkt och genom andra förändringar i till exempel markanvändningen. Beslut i viltförvaltningsfrågor behöver därför beakta osäkerhet och långa tidsperspektiv samt sträva efter att säkerställa viltarternas egen anpassningsförmåga. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att sprida risker och att behålla en god genetisk variation.

Främja brukande av vilt som resurs

VÄGVAL 10: GÖR DET MÖJLIGT FÖR ALLA ATT KUNNA TA DEL AV VILTETS VÄRDEN

Det ska vara enkelt för människor att oberoende av bakgrund, livsval och förutsättningar kunna ta del av vilt på olika sätt. Jakt som fritidssyssla eller näring, viltskådning, besöksnäring, produktion och förädling av kött och andra produkter är olika former av brukande som bör främjas. Hinder för ett ändamålsenligt brukande bör där så är möjligt undanröjas.

VÄGVAL 11: SÄKERSTÄLL ATT JÄGARE HAR KUNSKAP OCH TILLGÅNG TILL INFORMATION

En jägarexamen av god kvalitet ska säkerställa relevant kunskap om viltet och jakten. Aktuella bestämmelser om vapen, jakttider och andra förutsättningar för jaktutövningen bör finnas lättillgängliga. Handläggningstider för ärenden rörande jakt och vapen behöver vara rimliga.

VÄGVAL 12: UTVECKLA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR JAKTEN

Jaktmedel och jaktmetoder bör fortsätta utvecklas för att bidra till en god viltförvaltning. Myndigheter med ansvar för jaktfrågor bör följa den tekniska utvecklingen. En bredd bland nya jägare och ökad kunskap om jakt i olika samhällsgrupper bör främjas i ett inkluderande arbete.

VÄGVAL 13: GÖR DET ENKELT OCH SÄKERT ATT HANTERA VILTPRODUKTER

Det ska vara enkelt och säkert att hantera den naturresurs som viltköttet utgör. Jakt, handel, distribution och förädling av viltkött och andra produkter av vilt ska utformas så att livsmedelshygien och köttkvalitet säkras och så att så mycket som möjligt av djuret tas till vara. Möjligheten till avsättning av viltprodukter bör underlättas. Viltkött bör komma fler till del genom att exempelvis vara ett naturligt inslag i den mat som serveras inom den offentliga sektorn. Skinn, horn och annan viltråvara bör också, inom ramen för det internationella regelverket, kunna komma till användning som hantverk, slöjd, konst och design.

Begränsa de skador och problem som viltet orsakar

VÄGVAL 14: ANVÄND RÄTT VERKTYG FÖR ATT MÖTA OLIKA SKADOR OCH PROBLEM

Täta stammar av klövvilt, rovdjur och stora fåglar kan orsaka ekonomisk skada, påverka markanvändningen negativt och leda till försämrad livskvalitet för de som drabbas. För att hantera skador och problem behöver olika verktyg användas för olika situationer. Alla skador kan inte förebyggas, men en samhällsekonomisk utgångspunkt kan ge stöd för beslut i det enskilda fallet.

VÄGVAL 15: BREDDA DET SKADEFÖREBYGGANDE ARBETET

Allmän jakt och licensjakt kan vara verkningsfulla sätt att långsiktigt förebygga skador i ett landskapsperspektiv. Skydds jakt används i första hand för att begränsa lokala skador och från enskilda djur. Handläggningen av ärenden om skydds jakt behöver, oavsett viltslag, präglas av skyndsamhet, saklighet och tydlighet.

Metoder för att stängsla, skrämja eller på andra sätt försvåra för viltet att orsaka skador bör användas och utvecklas vidare. Myndigheter och andra aktörer bör ges förutsättningar att genom information och innovation bidra i arbetet med att förebygga skador. Markanvändningen påverkar hur viltarterna uppträder i landskapet och hur stor risken för skador blir över tid. Regler för utfodring och åtling bör utformas så att skador undviks.

VÄGVAL 16: FÖRENKLA BEDÖMNINGEN OCH HANTERINGEN AV SKADOR

Metoderna för att dokumentera och värdera skador av vilt behöver utvecklas. För de arter som orsakar skador och där metoder ännu inte finns för att inventera, mäta och rapportera skador, bör särskilda satsningar göras. Det behövs en systematisk uppföljning av skador på växande jordbruksgrödor och en utvecklad inventering av betesskador på skog.

Staten ansvarar i dag för ett ersättningssystem för vissa skador orsakade av fredat vilt. Resurser för att ersätta skador behöver säkerställas. Handläggningen av ersättningsanspråk behöver vara effektiv och tillitsskapande för den som drabbats. Rennäringen får ersättning för förekomst av stora rovdjur. Effekterna av toleransnivån och tillämpningen av förvaltningsverktyget när det gäller rennäring och stora rovdjur behöver undersökas och tillämpningen utvecklas.

VÄGVAL 17: UTVECKLA METODER FÖR FLERARTSFÖRVALTNING

Viltarterna och landskapet samspelar och påverkar varandra. Predation och konkurrens påverkar hur skador uppstår och ju fler arter som samspelar desto mer sammansatta blir orsakssambanden. Viltförvaltningen behöver därför kunna hantera flera arter samtidigt, vilket kräver kunskap och delvis nya metoder. Nationella och regionala förvaltningsplaner kan ge vägledning för hur samlad förvaltning av flera arter kan ske, med flexibilitet och utrymme för helhetsbedömningar på varje plats.

VÄGVAL 18: BEAKTA ANDRA OLÄGENHETER SOM VILTET ORSAKAR

I ett landskap med rovdjur kan människor uppleva oro och minskad livskvalitet. I tätbebyggda miljöer kan orädda djur orsaka olägenhet i trädgårdar och rekreationsområden. Genom att tillhandahålla saklig information kan risken för ogrundad oro minska. Myndigheter och kommuner bör samverka för att också säkerställa resurser och beredskap för att hantera trafikskadat vilt, farliga individer eller viltskador i tätortsnära områden.

Basera viltförvaltningen på bästa tillgängliga kunskap

VÄGVAL 19: BASERA BESLUT PÅ VETENSKAP OCH BEPRÖVAD ERFARENHET

Viltförvaltningen ska sträva efter beslut som vilar på vetenskaplig grund och kvalitetssäkrade metoder. Beprövad erfarenhet och dokumenterade observationer kompletterar bilden när forskningsresultat saknas. Allmänt accepterade tillvägagångssätt är grundläggande för att kunna göra faktabaserade avvägningar.

Naturvårdsverket har en central roll i att undersöka behovet av ny kunskap och att sprida nya rön till andra aktörer. Forskning om vilt behöver inbegripa frågor om viltet i samhället, acceptans och konflikthantering. Myndighetens omvärldsbevakning ska kunna ge tidiga signaler om viktiga skeenden som rör viltförvaltningen. Alla aktörer som arbetar med viltförvaltning har samtidigt ett ansvar för sin egen kunskapsförsörjning.

VÄGVAL 20: SÄKERSTÄLL INSAMLING AV DATA OM VILT SOM EN GRUND FÖR FÖRVALTNINGEN

Myndigheter inom viltområdet bör verka för att data samlas in om viltstammarnas sammansättning, utbredning och påverkan på sin omgivande miljö som stöd för en adaptiv förvaltning. Behovet av data klarläggs i samverkan mellan berörda aktörer i förvaltningen. Insamling bör göras med systematik och på ett transparent sätt, med särskilt fokus på värdet av sammanhängande dataserier över tid. Anvisningar för inventering ska vara användarvänliga.

VÄGVAL 21: SE TILL ATT UPPGIFTER OM VILT OCH VILTFÖRVALTNING ÄR ÖPPNA OCH TILLGÄNGLIGA

Det ska vara tydligt vilken information myndigheterna utgår från i sina beslut. Data om vilt som inte omfattas av sekretess ska vara öppna och tillgängliga för olika aktörer. Det gör det också möjligt för företag, organisationer och andra att använda informationen för nya innovativa lösningar på området. Data behöver lagras på sätt som är långsiktigt säkra och som möjliggör enkel åtkomst till uppgifter som behövs i förvaltningen.

Myndigheter med ansvar inom viltförvaltningen bör samverka för att effektivisera sin verksamhet, förbättra utbytet av information mellan olika IT-system och förenkla för olika användare.

VÄGVAL 22: SAMARBETA MED AKTÖRER I ANDRA LÄNDER I VILTFÖRVALTNINGEN

Det internationella samarbetet bör fördjupas för en ökad samordning av förvaltningen av de arter som flyttar eller rör sig över nationsgränserna. Många viltpopulationer kan sägas vara gemensamma för flera länder. Ett ökat utbyte bör också inbegripa praktisk förvaltningskunskap, till exempel vad gäller inventeringar och annan viltövervakning.

Det är viktigt att delta aktivt i EU-arbetet och myndigheter med ansvar för viltfrågor bör stödja regeringen i att föra fram den svenska viltförvaltningens behov och erfarenheter. Sverige bör genom att delta i internationellt forskningsarbete också bidra till ökad kunskap som utvecklar viltförvaltningen.

Fokusområden

Vägvalen kan ses som långsiktiga inriktningsmål. För att fungera vägledande för viltförvaltningen behöver de följas av konkreta åtgärder. Samtidigt är tillgången på tid och resurser alltid begränsad, varför det kan vara effektivt att kraftsamla inom vissa områden åt gången. Det är särskilt angeläget för områden som av olika anledningar är eftersatta eller är avgörande för att andra processer ska fungera.

Fokusområdena beskriver inom vilka områden som strategins vägval ska ges särskild prioritet under en period om tre år, vilket är den strategiska planeringshorisont som är den normala vid statliga myndigheter. Fokusområdena innebär inte att allt annat är oviktigt utan beskriver det behov av *större satsningar* som föreligger, vid sidan av den ordinarie verksamhetens löpande planering.

En handfull fokusområden för de första åren av strategiperioden är under utarbetande tillsammans med berörda myndigheter och återges inte denna remissversion av viltstrategin. De aktörer som ansvarar för att arbetet inom olika fokusområden görs är i första hand myndigheter. Beskrivningen av fokusområden kommer av naturliga skäl att vara ganska övergripande, där detaljerna i arbetet får klaras ut i kommande verksamhetsplanering. För att uppnå goda resultat i arbetet med kraftsamling behöver dock det närmare innehållet också samverkas med övriga aktörer.

Strategiska arbetssätt

Samverkan och dialog bygger tillit

Viltet är en gemensam resurs som berör många olika intressen i samhället och som därför behöver förvaltas med en helhetssyn och för att nå gemensamma mål.

Kring viltförvaltningen finns ofta ståndpunkter som kan vara mycket olika och ibland till synes oförenliga. Svåra avvägningar behöver ibland göras vilket kräver ansvarstagande, respekt och lyhördhet och en konstruktiv dialog mellan olika intressen. Det finns hos många aktörer idag en känsla av att detta inte alltid fungerar och att det behövs ett annat samtalsklimat.

Alla inblandade har ett ansvar för att bidra till en fungerande samverkan, så att utmaningar kan övervinnas och möjligheter tillvaratas. Även där oenigheten består kan tilliten upprätthållas genom de sätt vi möts på.

Adaptivitet

Naturen och samhället är i ständig förändring och viltförvaltningen ska därför vara adaptiv. Med det menas att den ska vara lärande – den ska hela tiden utvecklas genom ny kunskap och anpassas till förändringar som sker i naturen och i samhället. De gånger beslut behöver fattas på bristande kunskapsunderlag så kan en uppföljning av effekterna av åtgärderna leda till att förståelsen ändå ökar inför kommande åtgärder.

Framtidens viltförvaltning måste också kunna hantera ständiga förändringar såsom fluktuerande viltstammar, invasiva arter och oförutsedda händelser i klimatförändringarnas spår.

Helhetssyn

Viltförvaltningen bedrivs inte i ett vakuum. Aktörer på alla nivåer behöver på lämpligt sätt också förhålla sig till andra samhällsmål. Sveriges miljö kvalitetsmål, livsmedelstrategin, de globala hållbarhetsmålen och de jämställdhetspolitiska målen, och är alla exempel på styrsignaler som behöver få genomslag även i viltförvaltningen. Det behöver inte innebära målkonflikter, tvärtom är många ambitioner förenliga med varandra, men ökar vikten av helhetssyn i förvaltningen.

Från ord till handling

Ett strategiskt arbetssätt handlar om att omvandla de långsiktiga vägvalen till faktiska åtgärder. För detta krävs dels en konkretisering av vad målet är och vad som behöver göras för att uppnå det, dels en planeringsprocess som placerar åtgärderna i ett operativt sammanhang, med ansvar, resurser och tidsramar. Allt kan inte göras samtidigt, oförutsägbara saker sker och nya uppgifter kommer till. Uppgiften blir därmed att med bra verktyg skapa en ändamålsenlig kombination av systematik och flexibilitet för att komma framåt i önskvärd takt. Naturvårdsverket behöver tillsammans med övriga aktörer hitta formerna för detta.

Vem gör vad?

Av jaktlagen följer att ansvaret för en stor del av den praktiska viltförvaltningen delas mellan markägare och jägare. Även jord- och skogsbrukare, samebyar, viltövervakare, forskare, viltförädlare, turistentreprenörer, naturvårdare och andra aktörer genomför åtgärder som kan räknas till den praktiska viltförvaltningen.

En stor del av den administrativa viltförvaltningen är regionaliserad, med länsstyrelserna som ansvariga myndigheter. För samverkan mellan olika intressen finns där särskilda viltförvaltningsdelegationer.

Naturvårdsverket är nationell jakt- och viltmyndighet. Myndigheten tar bland annat fram föreskrifter och förvaltningsplaner, hanterar jägarregistret samt fattar beslut i ärenden om jakt och bidrag inom viltförvaltningen. Naturvårdsverkets arbete med till exempel miljöövervakning och friluftsliv har flera viktiga beröringspunkter med viltarbetet. Vid sidan av Naturvårdsverket har ett tiotal andra nationella sektorsmyndigheter en viktig roll inom viltförvaltningen, inom ramen för respektive uppdrag.

Viltpolitiken och lagstiftningen om jakt och vilt beslutas av Sveriges riksdag och regering och i grunden sätter EU:s lagstiftning och internationella åtaganden ramarna för viltförvaltningen.